ДЕТСКА ГРАДИНА „НЕЗАБРАВКА“ ,ГР.МИЗИЯ

**гр.Мизия, ул.”Петко Банков” № 7,**
**тел.0892 234 125,**
e-mail: info-609168@edu.mon.bg

Tsvetanka Kirilova Damyanova
Digitally signed by Tsvetanka Kirilova Damyanova
Date: 2026.09.28 11:35:09 +03'00'

**Утвърдил:**
**Директор: Цветанка Дамянова**
**Заповед РД 01-05-95/28.09.2026 год.**

# ПРОГРАМА
# ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ
# ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027 г.

Настоящата програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвимите групи се основава на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030) и най-вече на приоритетна област 5. Ефективно включване, трайно приобщаване и образователна интеграция.

## ВЪВЕДЕНИЕ
## В ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ ПРЕД ДЕЦАТА

Личностното развитие на всеки човек е резултат от взаимодействията между него и неговото социално обкръжение т.е. ние се формираме като личности в семействата, групите и общностите, в които живеем. Връзките и отношенията, които се изграждат между нас оказват влияние и променят индивидуалния опит и поведение; с други думи: това, което ни заобикаля има критично значение за изграждането ни като личности. През тази призма, подкрепата за личностно развитие в образованието очертава нова функция на детската градина като образователна среда за индивидуалния напредък и успехи.

Необходимите взаимодействията между участниците в образователния процес са разписани в раздел "Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците" ; глава "Деца и ученици" от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) и са разгърнати в Държавния образователен стандарт за приобщаващо образование (ДОС ПО).

След семейството, детската градина е естествената среда, в която продължават отношенията на децата. Те пренасят опита си от къщи и първоначалната привързаност към родителите заедно с потребността си да бъдат подкрепяни, разбирани.

Подкрепата представлява онази опора, която помага на човек да се придвижва напред. Никое човешко същество не може да успее, ако не е поддържано и насърчавано да опитва и изследва, да проверява и се учи от грешките си, да гради идеали и избира модели, които да следва. Учителите са в позиция на значими възрастни, които трябва да преведат децата към поголямата общност, те стават партньори в откривателството на интересите на децата.

Образованието на децата в ДГ „Незабравка“ се осъществява в рамките на единна културно – образователна среда, която създава гаранции за защита и развитие на отделните култури и традиции в рамките на обща образователна политика.

Политиката на детската градина е насочена към всеобхватно, достъпно и качествено предучилищно образование за всички деца без оглед на тяхната етническа принадлежност.

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете и на разнообразието от потребности на всички деца чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата във всички аспекти на живота на общността. То е неизменна част от правото на образование.

## ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕТЕТО В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

На децата от ДГ „Незабравка“, Мизия се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им. Подкрепата за личностно развитие се прилага в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете от детската градина.

Всяка учебна година със заповед на директора се определя координатор, който координира работата на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и дейностите с педагогическите специалисти и с родителите във връзка с подкрепата за личностно развитие на децата.

Според потребностите на децата в детската градина работи ресурсен учител, психолог и логопед.

**Обща подкрепа за децата в предучилищното образование:**

Общата подкрепа на нивото на системата, обединява видове образователна среда в област Враца: междуинституционална политика за задържане и обхват на децата в задължителна училищна възраст; образователни институции, центрове за подкрепа за личностно развитие, регионален центъров за подкрепа на процеса на приобщаващо образование, дирекция „Социално подпомагане“ и други, чиято функция е да подпомагат вътрешната структура за разгръщане на диференцирани подходи за посрещане на разнообразието от образователни потребности.

На нивото на детската градина, общата подкрепа свързва всички услуги, които представляват базисни грижи за физическото, психичното и социалното благополучие, мотивиращи и развиващи интересите дейности.

На нивото на детската група, общата подкрепа е адресирана към онези първи прояви на затрудненията пред ученето и социализацията, научаването и участието на децата, които с малко помощ могат да се преодолеят; или е насочена към ранно откриване на дарбите.

Общата подкрепа в детската градина се предоставя от учителите и от другите педагогически специалисти.

## РАННО ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Ранното оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата се извършва в процеса на предучилищното образование в ДГ „ Незабравка“, от педагогическите специалисти. То включва:

1. Ранно оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения;
2. Определяне на необходимост от допълнителни модули за децата, които не владеят български език
3. Определяне на необходимост от извършване на оценка от екип за подкрепа за личностно развитие на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето при:

 Затруднение във физическито, познавателното, езиковото, социалното, сензорното, емоционалното, творческото развитие на детето спрямо децата от същата възрастова група;

 Наличие на рискови фактори и обстоятелства в средата на детето;

Наличие на хронични заболявания, които възпрепятстват обучението и включването на детето в дейността;

 Наличие на изявени силни страни на детето в областта на изкуствата и спорта.

Ранното оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения се извършва на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца при постъпване за първи път на детето в детската градина. Оценяването се извършва чрез скрининг за определяне на риска от възникване на обучителни затруднения. То се провежда индивидуално за всяко дете с писменото съгласие на родителя след информирането му за начина но провеждането. След провеждане на оценяването родителят се запознава с резултатите от него. В зависимост от резултатите, координаторът на ДГ "Незабравка" съвместно с родителя определя за всяко дете дейности от общата и/или допълнителната подкрепа за личностно развитие.

На децата на 4,5 и 6 години в подготвителните групи в ДГ „Незабравка", на които не е извършено ранно оценяване от 3 до 3 години и 6 месеца при постъпване за първи път в детската градина, се извършва оценка на риска от обучителни затруднения.

Ранното оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения се извършва след обучение на педагогическите специалисти от детската градина, които ще извършват оценяването, организирано и/или проведено от специалисти на Държавен логопедичен център и на регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото

образование. Провеждането му се наблюдава и подкрепя методически от специалисти от РЦПППО.

**ОБЩА ПОДКРЕПА В ДГ "НЕЗАБРАВКА", МИЗИЯ**

Общата подкрепа за личностно развитие се осигурява от постъпване на детето в детската градина, съобразно индивидуалните му потребности. Тя е насочена към развиване потенциала на всяко дете в ДГ.

Общата подкрепа за личностно развитие в ДГ „Незабравка", която е насочена към всички деца в групата и гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейностите на детската градина включва:

1.Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. Занимания по интереси;
3. Грижа за здравето;
4. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
5. Поощряване с морални и материални награди;
6. Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
7. Логопедична работа.

Общата подкрепа за личностно развитие в ДГ „Незабравка", която е насочена към превенция на обучителните затруднения включва:

1. Обучение чрез допълнителни модули за деца, които не владеят български език;
2. Прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие;
3. Индивидуална и групова работа при установени езикови и/или емоционално-поведенчески, и/или сензорни затруднения.

Учителите в групата съвместно с останалите педагогически специалисти, които работят с детето, установяват напредъка на всяко дете, което е включено в гореспоменатите дейности, два пъти в рамките на учебната година, въз основа на материали от дейността му - рисунки и други творчески работи на детето, както и в резултат на писмени становища от

логопеда, психолога или от друг специалист за развитието на детето. За резултатите от напредъка на детето учителите изготвят доклад до директора/координатора в края на учебната година. Материалите, становищата и докладът се съхраняват в детското портфолио и в личното образователно дело на детето.

Екипната работа включва:

1. Обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват децата – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с децата в групата.
2. Провеждане на регулярни срещи за:
 Преглед и обсъждане на информация за обучението и развитието на детето;
 Набелязване на конкретни мерки за обща подкрепа само за отделни деца.

Заниманията по интереси включват:
1. Обучение в дейности, които не са дейност на детската градина, чрез които се придобива допълнителна компетентност от детето.
2. Дейности за стимулиране развитието на личностните качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, образование за устойчиво развитие, както и за придобиване на умения за лидерство;
3. Изяви свързани с образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности на общинско, областно, национално и международно равнище;

Грижа за здравето се осигурява чрез достъп на децата до медицинско обслужване чрез медицински кабинети . За децата се организира здравно образование, здравословно хранене, първа долекарска помощ.
Децата се поощряват с морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на детската общност при спазване на чл.54 от Наредбата за приобщаващото образование.
Дейностите за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение имат за цел изграждане на позитивен организационен климат в детската градина, включително чрез психологическа подкрепа.
Психологическата подкрепа се осъществява от психолог и включва:
1. Създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес;
2. Предоставяне методическа помощ на учителите за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение на детето;
3. Извършване на групова работа с децата и/или кризисна интервенция;
4. Работа със средата, в която детето е - семейство, връстници.
Дейностите от общата подкрепа за целите на превенцията задължително се осъществяват и в неучебно време.

В случай,че при детето, което получава обща подкрепа не се отчита напредък три месеца, учителите на групата на детето, запознават родителя за необходимостта от извършване на оценка на индивидуалните потребности.

**Допълнителна подкрепа**

Допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните потребности на детето. Оценката се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие на детето, утвърден със заповед на директора на детската градина за конкретното дете. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя в зависимост от плана за подкрепа на детето, в който се определят конкретните дейности за допълнителна подкрепа за личностно развитие и необходимите специалисти за предоставяне на подкрепата. За извършването на оценката родителя представя следните документи:
1.Заявление до директора;
2.Статуси от проведени предварителни изследвания и консултации – психологични, логопедични, медицински – при наличие на такива, в зависимост от потребностите на детето;
3. Всички документи свързани с здравословното състояние и социално положение на детето;
4.Протокол от ЛКК; ТЕЛК; НЕЛК, лична амбулаторна карта, епикризи и др.;
5.Допълнителната подкрепа на детето се извършва при спазване на чл. 70 – чл.166 от Наредба за приобщаващо образование.
Допълнителната подкрепа включва:
1.Работа с дете по конкретен случаи
2.Психо-социална рехабилитация
3.Рехабилитация на комуникативните нарушения
4.Ресурсно подпомагане
5.Специализирани средства

## ВИЗИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА ДЕЦА ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

ДГ „Незабравка”  осъществява образователен процес, чрез който интегрира успешно децата от уязвимите групи, съхранява и развива етнокултурната им идентичност или социалната им адаптация и спомага за изграждането им като пълноценни участници.
Ще продължи изпълнението и надграждането на политиките за осигуряване на ранен и равен достъп до образование, превенция на отпадането и реинтеграция в образователната система.
Ще бъдат изпълнявани мерки за разширяване на възможностите за ефективно приобщаване на децата със специални образователни потребности, от уязвими групи, на търсещи или получили международна закрила и мигранти.
Ще се засили сътрудничеството между детската градина идругите институциите от системата на предучилищното и училищното образование с държавните и местните органи в социалната и здравната сфера,родителите и местните общности;

Ще се осигурява приобщаваща, подкрепяща, сигурна и безопасна образователна среда за провеждане на ефективен образователен процес, за опазване и укрепване здравето на децата и за тяхното пълноценно личностно развитие.

**ОСНОВНА ЦЕЛ:**
Предоставяне на равни възможности и приобщаващо образование на децата от уязвимите групи, чрез пълноценна социализация на децата, гарантиране и осигуряване на равни възможности до качествено обучение и адаптация.

**ЦЕЛИ И ПОДЦЕЛИ:**
**Цел 1. Преодоляване на социално-икономическите и други бариери за достъп до образование.**
Подпомагане на храненето, безплатни познавателни книжки за деца - ЗПО и достъп до образователни ресурси;
Освободени от такси родители за всички възрастови групи.

**Цел 2. Взаимодействие с деца и родители за създаване на положително отношение към образованието.**
Разработване и прилагане на конкретни дейности за съвместна работа на деца и родители в и извън детската градина чрез плановете на всяка група;
Организиране на общи дейности по интереси, честване на празници, благотворителни акции и други събития за създаване на положително отношение към образованието; Съвместна работа между родители и учители за адаптиране на децата към образователната система и създаване и развиване на мотивация за учене;
Предоставяне на интегрирани услуги в детската градина и споделяне на добри практики за междусекторни услуги за образователна, социална и здравна подкрепа;
Подкрепа на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система, в т.ч. проследяване на всеки случай на дете/ученик при пътуване и миграция и/или в риск от отпадане, както и подобряване на междуинституционалния обмен на информация;

**Цел 3. Подкрепа на развитието на специалистите в системата на предучилищното и училищното образование.**
Повишаване компетентностите на учителите, психолога (вкл. чрез споделяне на опит и взаимно учене) за успешно включване и пълноценно участие на децата в образователния процес;
Повишаване на компетентностите на учителите и психолога за работа в мултикултурна образователна среда;
Осигуряване на възможности за повишаване на квалификацията на непедагогическите специалисти;
Подкрепа на професионалните умения на непедагогическите специалисти в детската градина за работа със семействата.

**Цел4. Прилагане на индивидуален подход към потребностите на всяко дете.** Прилагане на приобщаващи грижи и на модели за адаптация и плавен преход на детето към условията в детската градина, както и на прехода между отделните етапи и степени;
Подкрепа на учителите за прилагане на индивидуален подход и за персонализиране на обучението за всяко дете, съобразно индивидуалните му потребности, напредъка и възможностите за разгръщане на пълния му потенциал;

Използване на възможностите на дигиталните технологии и изкуствения интелект при персонализацията на обучението;
Споделяне на добри практики при прилагането на индивидуален подход при обучението на децата.

**Цел 5. Подкрепа за пълноценно участие в образователния процес на децата със специални образователни потребности.**
Функционално оценяване на образователните потребности на децата със специални образователни потребности и хронични заболявания;
Прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие, за индивидуална и групова работа при установени езикови и/или емоционално поведенчески и/или сензорни затруднения на МОН;
Използване на адаптирани отворени образователни ресурси за деца със специални образователни потребности.

**Цел 6. Образователна интеграция на деца и ученици от уязвими групи, включително роми, на търсещи или получили международна закрила и мигранти**;
Насърчаване на десегрегацията в детската градина и формиране на подкрепяща обществена среда, междуучилищни дейности, създаване на партньорство с местните общности и гражданския сектор, допълнителна работа с децата и с родителите, насърчаване участието на родителите в образователния процес в мултикултурна среда;
Прилагане на политики за толерантност и уважение към културните различия и ефективно междукултурно взаимодействие, за преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход и културна идентичност;
Приемане и обучение в детската градина на деца - чужденци, търсещи или получили международна закрила.

**Цел 7. Подкрепа за пълноценно участие в образователния процес на деца и ученици с изявени дарби**
Взаимодействие между детската градина и центъра за подкрепа за личностно развитие за ранно откриване на талантите и способностите на всяко дете и насърчаване на тяхното развитие;
Осигуряване на достъп до занимания по интереси чрез допълнителни форми на обучение; Организиране на дейности, които не са дейност на детската градина за развитие талантите на децата;
Осигуряване на морална и материална подкрепа за деца с изявени дарби за високи постижения в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.

**Цел 8. Превенция и намаляване на агресията и тормоза и недопускане на дискриминация в образователната институция**
Включване на деца в риск в групи за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти по ненасилствен начин;
Оказване на психологическа и педагогическа подкрепа за децата и родителите; Квалификация на педагогическите специалисти за управление на конфликти, справяне с агресията, дискриминацията и насилието; Изпълнение на инициативи за повишаване на толерантността, за намаляване на агресията и кибертормоза;
Споделяне от учителите на успешни политики за превенция и намаляване на агресията и тормоза и недопускане на дискриминация;

**Цел 9. Разширяване на възпитателната функция на образователната институция**
Изпълнение на програми за възпитателна работа, вкл. споделяне на модели за възпитателни взаимодействия в образователния процес;
Споделяне на добри практики и иновации от учителите във възпитателната дейност на ДГ „Незабравка“ .
Формиране на нагласи за приемане на различията между децата, основани на раса, народност, етническа принадлежност, произход, религия;

**ДЕЙНОСТИ: 1. Гарантиране на равни възможности до качествено образование за децата от уязвимите групи.**

| № | Дейности /задачи | Отговаря | Срок | Целева група | Количествен |
|---|---|---|---|---|---|
| **1.** | Идентифициране на деца със СОП | Директор<br>Учители по групи | Учебна 2026/2027 год. | Деца със симптоматика за допълнителна подкрепа | Брой идентифицирани деца |
| **2.** | Идентифициране на деца от уязвими групи и проследяване на образователните им потребности | Учители по групи | Учебна 2026/2027 год | Брой деца | Брой деца |
| **3.** | Осигуряване на равен достъп до предучилищното образование без дискриминация. | Директор<br>Учители по групи<br>При необходимост, психолог. | Учебна 2026/2027 год | Деца от етническите малцинства | Брой извършени дейности |
| **4.** | Създаване на условия за успешна адаптация и социализация на децата от уязвимите групи. | Учители по групи | Учебна 2026/2027 год | Деца от етническите малцинства | Брой социализирани и адаптирани деца |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | Разработване на индивидуални програми за изоставащи деца. Подкрепяща образователна среда. | | | | |

1. **Обхват и задържане в образователната система на децата за задължително предучилищно образование. Създаване на условия за успешна адаптация и социализация на децата от уязвимите групи.**

| № | Дейности /задачи | Отговаря | Срок | Целева група | Количествен |
|---|---|---|---|---|---|
| 1. | Работа на екипа за обхват на децата и изпълнение създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на Постановление № 100 от 8 юни 2018 г. за на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст | ЗАС<br>Директор<br>Учители | постоянен | Брой деца за обхат | Брой обхванати деца |
| 2. | Спазване на процедурата за отчетност на отсъствията на децата за ЗП от учителите на групите. | ЗАС<br>Учители | постоянен | Деца в предучилищна възраст | Брой справки |
| 3. | Участие на родителите в празници и развлечения. Интеркултурни празници. | Учители на групи | постоянен | Родители и деца | Брой инициативи |
| 4. | Приемственост между детската градина и училището за успешна адаптация на детето в първи клас. | Учители на групи | постоянен | 6 год. деца | Брой инициативи |
| 5. | Стимулиране участието на деца от уязвими групи в изяви и състезания. | Учители на групи | постоянен | Деца уязвими групи | Брой деца от уязвими групи включени в изяви и сътезания |

**ЗАКЛЮЧЕНИЕ:**

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции.Всички участници в образователния проце трябва да бъдат отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

Планът е създаден на основание чл.263,ал.1 т.8 от Закона за предубилищното и училищното образование и е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по правителството в областта на образоннаието и социално-икономическото развитие.

Настоящия план е обсъден и приет на педагогически съвет с Протокол №1/16.09.2026 год.